

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Szerda

191. szám.

Pest, october 25. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

A Marczius Tizenötödike politikai hirlap october—decemberi évnegyedre előfizetheti helyben egyedül a Kiadónál, 2 ft. 30 kr. postán mindennap borítékba küldve 3 ft. 30 kr.

Egy hónapos előfizetést csak helyben egyedül a Kiadónál s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. fizettetek.

Pest october 25.

Nem sok az újság, hanem azért nem kell gondolni, mintha már a világ aludni ment volna.

Először is jó forrásból tudjuk, hogy a schwarzelbek Munkácsot visszafoglalták, egy bataillon Hartman lengyel gyalogság minden ellentállás nélkül bement a várba.

Munkács általában véve nem tartatik katonai erősségnek, de ezen elfoglalás az embert végzetlenül boszonthatja. Egy pár száz nemzetőrség megvédelmezhetné volna, hiszük lesz is vizsgálódás, ha valyon a kárt nem valakinek kötelesség mulasztása okozta.

Simonics egy pár ezer emberrel Trencsén egyik éjszaki pontjánál valóságosan bejött, s Császa falut megszállotta. A földterre tekintve, Simonics csapata még eddig a többi osztrák seregektől igen isolált hadoperatióknak tekinthetik, s hihetőleg ezélja az, hogy valahol egy erős pontot elfoglalva, onnan a vidéki tótságot felrevolutionálja.

A honvédelmi bizottmány a kellő intézkedéseket megtette. Tehát ennek is: állunk elébe! A felső vidéki megyék népességei mind eddig a legbecsületesebben viselték magokat, s hogy ezóta az osztrák reakciónak nem sikerült őket elcsábítani, bizony isten nem a Batthyány ministerium érdeme.

A képviselők közül többen, kikből még az újabb események sem tudták a táblabírótságot kiszuszszantani, nagy élelményt találnak abban, ha neki állnak s diplomáztatnak, s az utóbbi kedves herczeg Windischgrätz féle manifestumot anali-

salgatják, ha valljon szól-e az Magyarországra vagy nem?

Az ilyen tudákos beszédet illy unalmas időben, mert a mai, midőn az üles egy felóránál tovább nem tart, éppen a legalkalomszerűebbek.

Nekünk az tetszik legjobban, hogy Ferdinand az új királyi biztost kedves Windischgrätzinek nevezi. Köszönet neki érte, mert legalább népünk azonnal tudni fogja, minő fiu lehető herczegsége.

Szoktatva vagyunk rá: kedves Báró Jellachich, kedves gróf Latour, kedves Lamberg, kedves Hurbán, kedves Urbán, kedves Milfait.

Szóval mindazok, kik ő olműzsi felségének kedves emberei, egyenként elárulják a hazát, a szabadságot.

Bezzeg nem kapnak illyen szerelmes leveleket, azok a haza leghivelb fia. — Hallotta azt valaki, kedves Kossuth, kedves Nyári Pali, kedves Madarász Laczi, kedves Csernátoni, Kopogó, Pediglen, Nagy Gedeon.

Denique jó magyar közmondás az, a millyen a gazda, olyan a cselédje. —

Pest oct. 25.

Nyilvános harcz és háborúban állunk.

A harcz egy nyilvános shakk parti, melyet mind a két fél jól lát, legfeljebb a titkos intertiók vannak elrejtve.

Az ellenség jól tudja, hol vannak a mi leggyengébb oldalaink, s midőn mi a közönséget egy pontra figyelmeztetjük, nem teszünk azzal úgy, mint a nagyidal cigányok, midőn elárulták, hogy puszkaporuk kifogyott.

Nekünk legföltettebb kincsünk Budapest, mert ennek elvesztése után ami még történhetnék, csak utójátéka volna az ország elvesztése szomorú drámájának.

A municipalisták ugyan nagyban szerelmesek az illetén kitételekben. Pest nem Magyarország, de a történet mást bizonyít, Pest csak úgy Magyarország, mint Páris Franciaország, Varsó Lengyelország.

Nekünk a mink van, az mind Pesten van. A többi csak egy vezérlet, erő s támaszték nélküli derék becsületese nép, de melly a főváros elvesztése után csak egy kétségbeesett harczot folytathatna az ellenséggel.

Menjen valaki végig a Duna parton, s forduljon be a többi között a fegyvergyárba.

És tegyük szívünkre kezünket, smondjuk meg,

mit tennénk, ha e gyárt elvesztenők, ha azon védelmi eszközök, mellyek onnan kikerülnek, ellenünk használandó támadó fegyverré változnának.

Nézzük meg hadszertárainkat. Mit tennénk, ha ezeket tőlünk elvonnék.

Hol van Pesten kívül illesmi az országban?

Azért nekünk teljes erőnk megfeszítésére van szükségünk, hogy a fővárost veszély ne fenyegetse.

Féltett kincsünk ez. Sőt egyedüli kincsünk. De azért ne gondolja senki sem, hogy mi ezalatt azt is akarnánk érteni, hogy Budapest jelenleg veszélyeztetve volna.

Erről szó sincs. Az ellenség, ha folytonos győzelemmel haladna is előre, itt a város környékén erős hadunkat, s legalább százötvenezer nyi felkelő népet találna áttörhetlen akadályul.

Fegyvergyárunk erősen működik. A gőz-gép felállítva, már többször megindított.

Még nincs készen egészen, de a ki a rögtönözött sietséggel készült institutumot meg fogja nézni, bámulni fogja a roppant gyorsaságot, mellyel az felépítetett, felszereltetett.

A pompás és nagyszerű gépek mind Manchesterből hozattak.

Szem mérték szerént e pillanatban dolgozik ott vagy hat hét száz ember. Földszinten van a gőz gép, melly hat egy más melletti katlanból kap erőt, továbbá a kovács és lakatos osztályok. Az első emeleten száz meg száz kezek rászopoloznak, a második emeletben a puska ágyak készítőinek, s a felszerelőknek van hagyva.

E pillanatban új csöveket még nem csinálnak, de ez nem hátramaradás, mert ha a gépek teljesen is felállítva volnának, még csövekre nincs szükség. Ott van a pár hét előtt, feltalált 20 ezer darab cső, s ott vannak a temérdek reperálni való fegyverek. —

Azonban e hét végén már új csövek is fognak készülni.

Az intézet teremtője Fair, e hazától a legkomolyabb hálát érdemli meg, s ha valaki, bizonyosan őt kell a győzelem után, mint nemzethez illik, gazdagon megjutalmazni.

A ki tulzottnak hiszi beszédünket, sziveskedjék a gyárba kimenni, s mi saját tapasztalásunk után ígérhetjük, hogy a látogatók a gyárban egy órai tiszta hazafiúi örömet fognak érezni.

Köztársasági Levelek.

I.

Pápa october 22.

A republicanus párt könnyebben czélt nem érhetne soha, mint jelenleg nálunk, magyaroknál.

Ezt igen köszönjük az ördögök műhelyének, a magas cs. kir. camarillának. Ez megtett mindent, a mi csak tőle telhetett, hogy a királyimádó magyar nép kijózanodjék monarchico aristocraticai mámorából.

Az a magyar nép, mellyről néhány hónappal ezelőtt azt irtam egy barátomhoz, hogy hazánkban mostani körülményeink közt mindenrepublicai mozgalom vétkes törekvés; az a magyar nép mondom, önmaga rájött azon tudós gondolatra, miszerint a király nem mindenkor az, minek lennie kellene, és hogy jó volna az illy király félevel tágabb viszonyban lenni.

Örüljete magyar democraták, kedves barátaim! nem kellett e népnek több, mint egy gyalázatos királyi esküszegés; egy zsvány csordának nyakunkra küldése.

És most rendén vagyunk!

Az a magyar nép, melly a könnyen nyert szabadságot eleve úgy szólván föl sem fogta; sőt elámitatva, amollyan reactionarius féle egyénektől, azt vétkes adománynak tartotta; áthatva később a szabadság szellemétől, most midőn szabadsága veszélyeztetve, féltékenyen örökös nyert jogai fölött, s a császártól, királytól elkezdve, a camarilla legutolsó darabjág, mind úgy tekint, mint ellenségeit legszentebb, sajátjának, — szabadságának, s az illyenekkel, tudjátok, mint szokott bánni.

Sokan még ma is azon véleményben vannak, hogy a kit néhány hóval ezelőtt olly epedve vártunk a budai várba, most is szívesen elfogadnók? Az illy hitűek nagyon csalódnak.

Mi kereken kimondjuk, hogy a magyar nép ezen néhány hónap után tökéletes republicai érzelmű.

A ki ebben kételkedik, bátran odautasítom, hogy lépjen a nép közé, keresse föl külön osztályait tömegben, vagy személyenként.

Am de a ki a nép közé lép, annak becsületes lélekkel, tiszta jellemmel, egyenes szívvél kell ezt tennie. Következésképpen ezekről kell meggyőződnie, hogy a legtermészetszerűbb, legjogosabb kormányforma a democratico-republica.

2-or Hogy az isten minden embert egyenlőnek teremtett, minden érdem nélkül. Az érdemet mindenki maga tartozik szerezni.

3-or Hogy annak, ki a népek ezreinek kormánykodni akar, legérdemesebb, legnagyobb férfinak kell lenni, ezt kívánja a józan okosság; hanem az, bábbá vált! s vagy ő a népnek bolondja, vagy a népek az övéi, a mi polgári bűn.

Illy meggyőződéssel lépjen bár ki a nép közé, ellenkezővel csak egy nép ámitó léphet föl, tegye elébe a republica lényegét, s kérdezzo a legbutább embert: kell e időnkint választandó köztársasági elnök, kiben a népek bizalma központosul, kinek érdeke a népekével egy és ugyanaz: vagy kell-e örökös király, ki születésénél fogva népellenes; kit, légyen becsületes, vagy

gazember, legfőlebb szépen megkérni, de pokolba verni nem lehet? meg fog győződni azon állításomról, miszerint a magyar nép tökéletes, republicai érzelmű.

És most királyt hozni nyakára, nem volna más, mint előlni legszentebb érzelmeit, s oda vezetni vissza a királyi faképhez, mellynek imádásától elvonni csak egy ujjá teremtett nemzedéknek sikerült volna és a mitől most olly szépen az összevesztett dynastiának ön gonoszsága következtében önkénytelálli.

De ugyan kit is választhatnánk mi most királynak? vagy talán maradjunk a régi mellett?

Kérem legyünk okosak. 5. Ferdinandban soha sem volt legkisebb vonás is, mi egy kormányzóban megkívántatik. 5. Ferdinand annyira megfélekedezett magáról, vevén maga mellé néhány ezer katonát, fegyverek között vonul át hű népein — jele, hogy furdalja a lelkiismeret. 5. Ferdinand mindenkinek szavát megértette, csak a magyarét nem, rólunk nem is akart tudni! miértünk egy tollvonást sem tett; holott egy határozott tollvonással lefegyverezhette volna ellenségünket. 5. Ferdinand tagja az ördögök műhelyének, hol a hű népek számára vasvesszőket, rablánczokat, vasigaszteket készítenek. 5. Ferdinandot ezer meg ezer félekép bolonddá tették a reactionariusok, mikor egy becsületes magyar ember előtt, pedig el volt zárva ajtója. És mi illyent tőrünk nyakunkon? mi abban bizzunk csak egy percig, ki olly ünepélyes esküvéseket képes volt megszegni, ennek adjuk véres verejtékünknek 3 milliót évenként, holott semmi hasznát sem veszünk? de sőt neki köszönjük szabadságunk megtámadtatását, falvaink porráégetését: sok édes szülőnek, testvérnek, fiúnak könyeit szeretteik után, földönfutó családapáknak kimondhatatlan szenvedelmét, midőn övét éhen, szomjan kénytelen szemlélni? Nem! az nem lehet, hogy a magyar nagylelkű, vagy inkább gyáva legyen, és ne merje férfiasan kimondani gonosz dynastiájára a pereaot.

Vagy kit válasszunk 5. Ferdinand helyett? talán Sofia fiát? Brr! csillapodjál haragom méltó nagysága! azt jutalmazsam én meg bizalmam legékesebb babérával, ki hidegvérrel nézte gyilkos szülőjét, midőn ez apámat, anyámat kivégező? avagy nem tanulhattak meg a hűtelen Istvánon, hogy a vér vizzé nem válik.

Valóban megérdemlenénk, hogy Europa ujjal mutasson reánk, ha a volt dynastiának bár melylyik tagját is megszívelnők keblünkben.

Bécsben egy becsületes képviselő azt indítványozá, hogy a dynastia csoréstud móréstud együtt száműzessék. És mi meg arról gondolkozunk, mellyiket jutalmazzuk meg a gázságért? mentsen Isten! a magyar igy nem aljasullhat el! bizom férfiaságában nemzetemnek, hogy nem is fog elaljasulni annyira, hogy bünt jutalmazzon: hanem kezét fogva Bécscesel, a hűtelen dynastiának kiád, melly bennünket elleneinknek adott el.

Igy tehát elmondhatjuk a lelkes Petőfivel: „Nincs szeretett király!” s ha lehet nem is lesz: mert a réginel sem maradhatunk, valami idegen, érdemtelen herczegcsének sem adhatjuk magunkat; becsületes magyar pedig szégyenlené

magát azon a néven neveztetni, mellyen 5. Ferdinandot hívtak.

És más nincs is hátra, mint komolyan oda munkálni, hogy a Francia köztársaság mellé teremthessünk rövid időn egy magyar, egy nagy német, egy olasz, s több köztársaságokat, mellyek Európát földi mennyországgá varázsolják; mert lesz szabadság, egyenlőség, testvériség, és állandó béke.

Isten önnel szerkesztő! a viszonzlásig.

Tomor Fereenez.

Főhadiszállás Győrött oct. 21. 1848.

Barátom Bert! —

Nesze pár sornyit tudósítás tábori utunkról. Nem kétlem, szívesen vöened, már csak azért is, mert magából a forrásból kapod.

Ez nagy fútosságú utazás. Talán nem hibázok, ha mondom: mikép kis seregünk, mellyet a főtáborba vezet Kossuth, elhatározó súly hazánk sorsa mérlegébe.

És ha van az egekben a népszabadságnak istene, — annak igazságosnak kell lenni, — s mert igazságos, kell, hogy e súly terhe alatt az igaz ügyért küzdő elárult magyar nép győzelme, szabadsága virágozzék fel.

Ha a nép árulók, hítszegők ellen önvédelmére két fel — győzhetetlen. Hogy legyőzetett volna, nincs példa rá a népek történetében.

Kossuth szavaiban varázs erő van, melly a háromszáz éves szolgaság alatt eltompult lelkek legbensőbb redőit járja meg — s tett erőre kelti fel. —

De nem vala szükség szavainak varázsára, — a pusztá hirre, hogy ő jő, utunkba rohant mindennütt a nép, az ő Dunának partjain, üdvözlétével — áldásával, esküjeivel, — hogy kész őt a haza megváltóját, miként a nép nevezé, a harcza, a magyar nép, az ő szabadságának harczába.

A lelkesedést, mellyet azon ponttól kezdve, hol Budapest ezreinek lelkét emelő bucsú éljenzaja elhangzott — minden lépten, egész idáig, isten áldásaként várt reánk üdvözlőleg — s maradt el utánunk áldólag törekvéseinket, — e lelkesedést látni kell — a ki látja, az elragadtatás könnyeire fakad — de lelni nem lehet.

Hazudtak, a kik mondogatták, hogy a magyar nép nem érett meg a szabadságra.

Népünkben van akarat és elhatározottság élni szabadon, függetlenül — dicsőben, van elszántság küzdeni, olvérzeni egy lábíg ha kell, ez életért. —

A miért a nép olly örömmel adja oda egy felhívásra vérét, életét — ismernie kell a népnek e kíncset — éreznie kell annak hiányát. —

Ismétlem, hazudik, a ki mondja, hogy a magyar nép nincs megérve a szabadságra.

A magyar nép nem tudna élni többé járomban — bizonyítja a harcra készsége, elszántsága — vidámsága, táncban, dalokban nyilatkozó öröme, mellyel a halálnak megy elibe, miként, ha meggyőződve volna, hogy az igazért küzdök a szabadság Istene véll — s nem lehet, hogy elveszenek. —

Győzelemmel nézzetek elibe testvérek.

Bizton ígérhetem ezt nektek.

Ha láthatnátok e lelkesedést egész nagyszerűségében, miként látjuk mi — meggyőződésünk, miként meg vagyunk mi győződve — hogy a magyarban annyi készség, annyi elhatározottság, annyi tett erő van hazája megvédésére, melly nem egy nyomorult Jellacsich féle rabló csordát szétverni, — nem a camarillaördögi halált szétlenni, — de magát a roskadozó eget képes volna rogyásában feltartóztatni.

Itt vagyunk Győrött.

A szép kis város egész népessége és fegyveres ereje a kikötőnél várt reánk.

Vezérünk nem ülhetett kocsi a néptolongás miatt — gyalog mentünk szállásunkig — virágkoszorú zápor között.

És meghúztattak a város minden harangjai, miként ha a megérkezett vendég üdvösséget hozott volna a nép ezreinek. Pedig véráldozatra hívta fel a népet.

A harangok ünnepies zúgása, végtelen éljenek zaja — ágyú döngés, — és tábori zenéből egy-olvadt harmonia kíséretében értünk a püspöki lakba.

Azon lakba, mellyből pár hét előtt Jellacsich kókerítetett a magyar koronával.

Kossuth Lajos vezérünk szólott a néphez.

A nép majd elnémulva sirt, — majd ünnepies mély hangon esküt rebegget, majd ismét éljen zaja tört ki a beszéd alatt.

És megérthető volt e zajból, miként száműzve lesz a kegyelem onnan, hová e nép viendi fegyveres karát.

És e népet Kossuth vezérlendi, — ki előtt a nép tömegestül térdre hul, s megváltójának nevezzi. —

Mondám, hogy készség és tetterő van népünkben. —

Tehát holnapután 12,000-rel indulandunk ki Győrül.

Kérditek, hol vettük ezen erőt akkor, midőn hat felé van táborunk?

Mondom, hogy vezérünk szavai varázs hatalommal hatnak, — mellynek nem lehet ellentállani. —

Budapestről kihozott seregünk, Vácson, Esztergomon, Komáromon keresztül nőtt, miként a hó főtgeteg.

Agg, ifju, gyermek, mind jönni akar — mi csak a nélkülözhető fegyveres erőt hoztuk el.

Komáromból, e szűz várból, mellynek roppant sánczait még nem fertőztették meg ellenségnek nyomai, 3000 tökéletesen felfegyverzett és begyakorolt magyar vitézt hoztunk el. — 3000 kaszás, dzsidás s baltás magyar pedig utánunk jő.

Tökéletesen felfegyverzett és felszerelt, s begyakorolt vitézünk eddig 6000 van. A másik 6000 szinte jól felfegyverzett, de kevésbé gyakorlott nemzetőr. — Ezenkívül 22 felszerelt ágyú.

Mennyi lesz, mikorra a táborba érünk, azt nem tudom, de annyit tudok, hogy elég lesz arra, miszerint szétzúzzuk ellenségünket, szövetkezett legyen bár a poklok minden hadával.

Bécs alatt — vagyis Austriában jól ég a pipa — Görgei rá rá gyujtogat a városokra.

Perczel Kanizsánál Theodorovics táborát verteszét. —

Eleg az hozzá — hogy ha visszajövünk, ti a komáromi vár nyugoti oldalára Kossuth szobrát tegyétek oda, hogy legyen társa az északi vársarkon álló isten anyjának — ez a töröknek mutat fűgét — vezérünk az absolutistikus tendenciájú árulók és hitszegők nyomorult tömegének mutatja a másik fűgét, — mellyen írva lesz: hogy magyart az isten nem szolgálásra, de uralkodásra teremté.

A főtáborból többet. Isten veled

Rákóczi.

Mákvirágok.

— A császárnak utolsó megszökése utáni napokban a bécsi éber nép kezére egy — ösmertelen helyre szánt s hatalmasan leszegzett láda került, melly roppant tömeg kíséretében az aula felé indított.

„Aber Herr Schwager“ — kérdé egy barricade képű, csak most érkezett a közellevő fegyveres örök egyikét — ugyan mi van abban a ládában? „Der Ferdl is drin“ — lön a rövid válasz — hát nem látja ön, hogy mennyire vernagelt.

— Magány hiteles tudósításaink szerint mióta a császár Olmützben van, a verebek s több más szárnyasok is a városból és környékéből tökéletesen eltűntek. A szántóföldek birtokosi — kik a kártékony madarak elrémítésére semmiféle kigondolható vázokat és madárijesztőket kísérletlenül nem hagytak — e váratlan türeményt annál kevésbé képesek kimagyarázni, mert az elrémült madarak helyét, eddig a városban és tájékon soha észre nem vett mérges kigyók, vipera fajok, halált szagláló hienák, sok fajú rókák, kibiczek és csibék foglalták el, a szamaraknak mindenféle képzeltető nemeivel együtt.

— Ugyan azon hiteles forrásból értesítettünk, hogy az olmuézi lelkészek a keresztény vallásnak egy fő dogmáját kezdik categorica tagadni, s hiveiknek igen ok- és következtetés telyes praedicatliokat tartanak azon thema felett, hogy Isten az embert nem a maga képére teremtette. Tudósítónk szerint e keresztényellenes tan a császárnak oda érkezése óta kezd hirdettettni.

— Vizsegrad körül — mint tudva van a vidék felségesen szép; azt hallottuk, hogy Austriának hatalmas császára nagyon vágyik lakását tájon, s különösen az Esztergommál valamivel erőbb eső szamarhegyen felütni, sohase fárassza magát olly messzire, menjen fel az első legközelebbi dombra, s mindjárt szamarhegyen van.

— Ezen hegyből notabene szobrokra való követ szoktak vágni, jelesen az esztergomi templom szentjei mind a szamarhegyen felül kerültek ki, s ha jól vagyunk értesülve, István fő és erczherceg emlékszoira is innen fog származni.

— Azt beszélük, hogy Ferdinand der gütige pár hetek óta a lelkek vándorlásának tanát tette studiumává s a metempsychosisban hiszen, mellynek támogatására annyival meggyőzőbb okokat használ, mert világosan emlékezik, hogy Isten kegyelméből habsburgi álarca előtt, egy Lajhár bőrében rejtődött, s ebből roppant lomhaságának büntetése ül küldetett jelen apostoli felségi alakjába. Világosabb perczeiben még azt is látni véli, hogy mostani porhüvelyének összeomlása után, hallhatlan lelke egy süldisznóba költözend, mint melly jelen állásából, a tökéletesedés teljéhez egy fokkal közelebb áll.

— Folyó hó első napjaiban, Fejérvár közelében egy katonai becsület veszett el. Kinézése arra mutat, hogy nagyon elhasználtatott, mert igen kopott; színe schwarczgelb; benne semmi sem volt, kivéve egy csomo Jellacsics pénz: (mellyet a becsületes megtaláló, a talált vagyonnak visszaszolgáltatás esetére kéri meg tartani) az egész portéka pedig kutyabőrbe van kötve s hihetőleg egy rakás szemét és gaz közt veszett el.

— Azt halljuk, hogy a kőszegi nők azért félték leginkább a horvátoktól, mert előre hallák, hogy a szárnyas házi állatokban, különösen a libák közt nagy pusztítást szoktak véghez vinni.

— A nádor lefejeztetett!!! a ki nem hiszi, menjen és nézze meg a nádorgözhajót, s annak órránál látni fogja a fej nélküli törzsöt. Ez ugyan most még csak szobron történt, de később az élő állaton is megtétehetik ez experimentum, ha csak a gondviselés valamely magosabbra nem szánta az illetőt.

— A Posonyi színház előfüggönyen e szavak állanak: Moriamur pro rege nostro! ez most a leggyalázóbb jelszó, melly csak lehetséges, azonban másfelől legigazabb is, mert a királyért halunk.

El el, azon felirattal pozsoniak és tegyének pro patriá a rege helyett.

— Némelly ösmertők igen örvendettek, midőn meghallák, hogy Jellachich Ferdinand telyeshatalmu képviselője lön; mert — mondák ők — ha Napoleon vitézségű volna is, Ferdinand képét viselve még is matt lenne, mert az azon kép, mellyet egy vak megtapogatván, felkiálta, hogy: „Fi donel mais c'est une mauvaise plaisanterie!“

